

Porównanie mediacji w Polsce i w Ukrainie

Instytucję mediacji w RP i na Ukrainie łączy wiele, co tłumaczy się przede wszystkim tym, że Ukraina wzoruje się na dobrym przykładzie państwa sąsiedniego, gdzie mediacja jako jedna z pierwszych została wdrożona do ustawodawstwa krajowego (w 2005 r.).

W szczególności wspólne jest podejście ustawodawców Polski i Ukrainy do prawnego uregulowania procesu mediacji. W szczególności kwestie: dobrowolności mediacji, wymagań stawianych mediatorowi, poufności mediacji, bezstronności mediatora, wszczęcia mediacji, organizacji jej prowadzenia i wyboru mediatora, kosztów mediacji, egzekwowania zawartych w jej wyniku porozumień, wymagania dotyczące dokumentów procesowych dotyczących mediacji, a także specyfikę mediacji w sporach wynikających ze stosunków

rodziny. Generalnie sam proces mediacji reguluje umowa pomiędzy stronami a mediatorem. Jednak w Rzeczypospolitej Polskiej kwestia ta nie jest uregulowana przez specjalną ustawę, jak na Ukrainie, ale przez Kodeks Cywilny.

Jeśli chodzi o wymagania stawiane mediatorowi, istnieją pewne szczególne cechy określone w ustawodawstwie krajowym. Tym samym mediatorem na Ukrainie może być osoba, która ukończyła szkolenie w ramach programu „Podstawowe umiejętności mediatora”, a do udziału w sporach rodzinnych i sprawach karnych z udziałem nieletnich wymagane jest dodatkowe szkolenie w ramach specjalistycznych kursów mediacyjnych. Te kwestie reguluje specjalna ustawa „O mediacji”. Nie ma żadnych dodatkowych wymagań dotyczących wykształcenia i aktywności zawodowej. W Rzeczypospolitej Polskiej mediatorem w sporach cywilnych, z wyjątkiem sporów rodzinnych, może być każda osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Sędziowie nie mogą pełnić roli mediatora (tak jak na Ukrainie). Dodatkowo wymagania stawiane są mediatorom w sporach rodzinnych: wykształcenie zawodowe w zakresie psychologii, pedagogiki, socjologii lub prawa; posiadanie wiedzy i umiejętności rozwiązywania konfliktów

Ciekawe jest także stanowisko Polski w sprawie opłacania usług mediatorów z budżetu państwa. Ukraina zapożyczyła tę praktykę w tym roku ze względu na rozszerzenie zakresu korzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, która obejmowała także usługi mediacyjne. Jak widać, sprawdzone przez lata, pomyślne doświadczenie korzystania z mediacji w RP, jest dla Ukrainy cenne i przydatne, jaki nasza wieloletnia współpraca.

Maria Matviichuk
Doktor nauk prawnych, prawnik,
mediator, profesor nadzwyczajny,
Adiunkt w Katedrze Prawa Karnego

